

12.0106 ציונים ותעודות גמר בהכשרות צה"ל

תוקף סעיפים 1 עד 28 מ-6 בספטמבר 2011

הגדרות

1. בפקודה זו –

- א. "הכשרה" – חלק מאימונו של חייל או עובד צה"ל שבו הוא רוכש ידע, מיומנויות ודפוסי התנהגות החסרים לו וההכרחיים למילוי נאות של כל המטלות הצפויות ממנו. מונח זה כולל הן קורס והן השתלמות.
- ב. "הכשרה אחודה" – הכשרה שמעניקה תכנים משותפים לכל חניכי הקצונה בזרועות (היבשה, האוויר והים). תכלית ההכשרה האחודה לתת את הבסיס הנדרש לתפקוד הקצין בכל הדרגים והרמות בצה"ל. הכשרה זו תקנה לבוגריה תעודת גמר.
- ג. "הכשרה ייעודית" – הכשרה משלימה להכשרה האחודה, שמטרתה להכין את הקצין לתפקיד או לתחום מקצועי מסוים. הכשרה זו תקנה לבוגריה תעודת הסמכה.
- ד. "הסמכה" – מתן אישור לחייל או לעובד צה"ל שסיים קורס מתאים, למלא תפקיד מסוים.
- ה. "הסמכויות" – הזרועות, האגפים או גופים אחרים שמשמשים כמנחים מקצועיים לתחום ההדרכה לגופים שבאחריותם.
- ו. "השתלמות" – סדרת שיעורים או הרצאות שנועדו לרענן או להרחיב את הידע בהכשרה שאינה מסמיכה.
- ז. "משקל יחסי לציון" – הערך היחסי שניתן לציון בנושא כלשהו, ביחס לנושאים אחרים. המשקל היחסי לציון בא לידי ביטוי באחוזים או במספר עשרוני.
- ח. "עץ הציונים" – כינוי לקביעת ציון לקורס לאור שקלול הציונים לפי המשקל היחסי שהוגדר להם. כל נושא יכול להימדד במבחנים עיוניים או מעשיים או שניהם כאחד.
- ט. "ציון" – ביטוי להערכה של הידע, המיומנויות או של כל תחום אחר, של פרטים או של קבוצות באמצעות מספר או ביטוי מילולי.
- י. "ציון יחסי" – ציון המבטא את המקום של הפרט המוערך ביחס לשאר הפרטים המוערכים.
- יא. "ציון מעבר" – ציון המינימום המגדיר את סף המעבר בבחינה או בקורס.
- יב. "קורס" – הכשרה מסמיכה המקנה מקצוע או ידע.

כללי

2. ציון הוא ביטוי להערכת הפרט או הקבוצה בתחומים שונים, כגון ידע או מיומנויות. הציון ניתן על סמך מבחן מתוכנן מראש שנועד להעריך את יכולת הפרט או הקבוצה.
3. הפקודה דנה בציונים שניתנים לפרטים או לקבוצות על הישגים במבחנים לסוגיהם, בקורסים ובהשתלמויות.
4. הציונים מבוססים באמצעות מספר או ביטוי מילולי שמשקף רמת יכולת בתחום מסוים.
5. בציונים ניתן להשתמש להערכות אלה:
- א. הערכת הפרט, לדוגמה: איתור, מיון או קביעה של תוכניות הכשרה;
- ב. הערכת ביצועי קבוצה בארגון או של הארגון כולו, בתחומים שנקבעו מראש, לדוגמה: הערכת איכות של הכשרה בתקופה מסוימת.

מטרות הפקודה

6. לפקודה שלוש מטרות:
- א. להנחות בדבר מתן ציונים בקורסים ובהשתלמויות, ובדבר מתן תעודות גמר בקורסים.
- ב. להגדיר את סולם הציונים כך שלכל ציון כמותי יהיה ציון מילולי המתאר אותו.
- ג. להגדיר את הסמכויות כאחראיות לקבוע את ציון המעבר בהכשרות שבאחריותן, תוך התחשבות בנושאים האלו:
- (1) סף המינימום לציון המעבר;
- (2) עידוד להישגיות ולמצוינות בצה"ל.

מתן ציונים במבחן ובקורס

7. על מנת לתת ציון במבחן, יש לבדוק אם המבחן מקיים את שלושת התנאים האלה:
- א. תקפות – המידה שבה כלי המדידה מודד את מה שהתכוון למדוד (למשל: יכולות התותחנות נמדדות בזיהוי המטרה, בכיוון התותח ובמהירות הביצוע, ולא רק באמצעות הפגיעה במטרה).
- ב. מהימנות – עקיבות הציונים שמקבלים הנבחנים במבחנים זהים או מקבילים, שיכולים להיות מועברים במועדים שונים ועל ידי מעריכים שונים. מידת המהימנות משקפת את מידת הדיוק בהערכת יכולות הפרט או הקבוצה.
8. ישימות – יכולת הארגון לבצע את תהליך המדידה. הישימות ניכרת ביכולת הארגון לבנות או לתכנן את כלי המדידה, להשתמש בהם ולנתח את תוצאותיהם.
9. הציון הכמותי יומר לציון מילולי לפי סולם הציונים הזה:

ציון מילולי	ציון כמותי
----------------	---------------

בלמ"ס

12.0106
פקודות מסכ"ל, 1 נוב' 55

מצוין	100 - 96
טוב מאוד	95 - 87
טוב	86 - 78
כמעט טוב	77 - 69
מספיק	68 - 60
מספיק בקושי	59 - 55
לא מספיק	54 ומטה

10. סולם הציונים הוא אחיד בכל צה"ל. כל סמכות תקבע לעצמה את ציון המעבר – שלא יהיה נמוך מסף המינימום למעבר שהוא 55.

מתן ציון מסכם לקורס

11. חובה לתת ציון מסכם לחניך בסיום כל קורס.

שימושים מרכזיים לציונים בקורס

12. לפני תחילת הקורס ייקבע לגבי כל נושא הנלמד בקורס: ציון מינימום שיוגדר כאחד מן השניים האלה:

א. ציון סף להסמכת נושא – מבטא את התאמת הכשירות של הפרט או של הקבוצה לרמה שקבעו הסמכויות כרמה הנדרשת מבחינה מקצועית.

ב. ציון סף למעבר נושא – ציון בנושא שבו לא נדרשת הסמכה, אך מוגדר לגביו מינימום שיש לעמוד בו.

13. הסמכויות אחראיות לקבוע את ציון הסף להסמכת נושא ואת ציון הסף למעבר נושא ולדרכי הטיפול במי שלא עמד בהם.

14. ציון הסמכה בסיום הקורס ייקבע לפי המשקל היחסי שנקבע לגבי כל אחד מן הנושאים שנלמדו בקורס (עץ הציונים); כל נושא יכול להימדד במבחנים עיוניים או מעשיים או שניהם כאחד; והכול בתנאי שהתקיימו כל התנאים שבהם מחויבים חניכי הקורס לעמוד, כגון נוכחות ומשמעת.

15. תיעוד הציונים ייערך לגבי כל ההיבטים הנוגעים לאופן השימוש בציונים, כמפורט בפקודה זו, ויצוין בתיק היסוד של הקורס.

רישום ציוני הקורס

בלמ"ס

16. בסיום הקורס יזינו גורמי השלישות את סימול הקורס ואת ציון ההסמכה ברשומה הממוחשבת של הפרט.

17. הגורם האחראי לקורס יזין ציונים נוספים למערכות השונות, בהתאם לצורך.

מתן תעודת גמר לקורס

18. בסיום כל קורס תינתן תעודת גמר לכל משתתף.

19. כל תעודה לקורס תיכתב לפי כללי הכתיבה והמינוח המחייבים בצה"ל, כמפורט בהוראת אמ"ק-תוה"ד – "הכתיבה והמינוח בצה"ל" ובהוראת קבע אכ"א 33-06-03 – "עיתורים וצל"שים-ניסוח והכנת חובקנים ותיקים". כל תעודה תכיל לפחות את הפרטים האלה:

א. נתוני הקורס – שם הקורס, סימול הקורס, מחזור הקורס, תאריכי הפתיחה והסיום של הקורס.

ב. פרטי המשתתף בקורס – השם המלא, הדרגה והמספר האישי.

ג. ציון העובדה כי המשתתף הוסמך בקורס, ואם נבחר לחניך מצטיין או אחר.

20. תעודת הצטיינות תינתן למי שהתקיימו לגביו העניינים האלו:

א. עמד בכל התבחינים (קריטריונים) ההתנהגותיים והערכיים שהוגדרו טרם הקורס.

ב. ציונו היחסי נמצא בקרב עשרת האחוזים הראשונים ממסיימי הקורס, ואינו נופל מציון 80.

21. תעודה לציון חניך למופת תינתן למי שעמד בכל התבחינים (קריטריונים) ההתנהגותיים והערכיים שהוגדרו טרם הקורס.

22. על כל תעודה יחתמו מפקד הבה"ד או מפקד הבסיס שבו התקיים הקורס ומפקד הקורס.

23. תעודות לקורסים בהכשרות האחודות הבאות, שעליהן חותם הרמטכ"ל, יחתמו כלהלן:

א. תעודה לקצין שסיים קורס לפיקוד ולמטה (פ"ס) – יחתמו עליה הרמטכ"ל, מפקד המכללות ומפקד פו"ס.

ב. תעודה לקצין שסיים קורס אמנות המערכה – יחתמו עליה הרמטכ"ל, מפקד המכללות ומפקד מרכז "דדו".

ג. תעודה לקצין שסיים מב"ל – יחתמו עליה שר הביטחון, הרמטכ"ל ומפקד המכללות.

24. תעודה לקצין שסיים קורס מפקדי אוגדות (קורס בהכשרה הייעודית) – יחתמו עליה הרמטכ"ל, מפקד זרוע היבשה ומפקד הקורס.

השתלמויות

בלמ"ס

12.0106
פקודות מסכ"ל, 1 נוב' 55

25. אין חובה לתת ציון מסכם לחניך בסיום השתלמות.
26. החליטה הסמכות לתת ציונים בהשתלמויות – יחולו הכללים המפורטים בפקודה זו בנוגע למתן ציונים בקורסים, בשינויים המחויבים, אף בנוגע להשתלמויות.
27. מתן תעודה בסיום השתלמות הוא רשות, בהתאם להחלטת הגורמים האחראים לה.
28. בסיום ההשתלמות יזינו גורמי השלישות את סימול ההשתלמות ברשומה הממוחשבת של הפרט.